

HET STANDPUNT VAN HET NEDERLANDSCH
TANDHEELKUNDIG GENOOTSCHAP TEGEN-
OVER DE VROUWELIJKE TANDMEESTERS.

DOOR

DR. C. VAN DER HOEVEN.

In „Belang en Recht” van 15 Nov. 1898 werd het volgend bericht opgenomen:

Algemeen belang of eigenbelang? — Door twee of drie vrouwelijke tandmeesters is aangevraagd om lid te worden van het Tandheelkundig Genootschap te Utrecht. Zij kregen dit antwoord:

„Het Bestuur van het Ned. Tandheelk. Genootschap stelde eene motie in, die met bijna algemeene stemmen werd aangenomen en als volgt luidt:

Het Nederl. Tandheelk. Genootschap spreekt als zijne meening uit, dat in het belang van den tandheelkundigen stand moet geacht worden, dat vrouwen voorloopig geen deel uitmaken van het Genootschap.”

Vergoelijkend wordt er bijgevoegd, dat het niet als persoonlijk buitensluiten moet worden opgevat, maar als principe, blijk van den geest, die het Genootschap bezit wat betreft de toelating van dames.

Hoed af voor dien geest!

Mogen de heeren tandmeesters (collega's durf ik ze niet

meer noemen) bedenken: „wer seine Collegen herabsetzt, der setzt die Kunst und sich selbst herab.“

Tot zoover onze berichtgeefster.

Voor de zooveelste maal is hier dus weer bewezen, hoe de meeningen over het recht der vrouw op arbeid binnen belanghebbende kringen voornamelijk beheerscht wordt door de broodkwestie. Toch kunnen geen honderd moties van zoo eerbiedwaardige vereenigingen als het Tandheelkundig Genootschap de maatschappelijke evolutie tegenhouden. Over de onheuschheid harer mannelijke collega's zullen onze vrouwelijke tandartsen zich weten te troosten en..... flink haar positie verder zelfstandig handhaven.

In het eerstvolgend nummer van 1 Dec. 1898 verzocht en verkreeg ik plaatsing van het volgend protest:

Aan de Redactie van „Belang en Recht“.

In uw nummer van 15 Nov. l.l. komt onder de rubriek „Verscheidenheden“ een bericht voor over de niet-toelating van dames in het Nederl. Tandh. Genootschap. Tegen de wijze, waarop het feit is medegedeeld, moet ik ernstig protesteeren.

De berichtgeefster en de Redactie hebben volkomen het recht om het besluit van het N. T. G. te kritiseeren; maar wanneer zij dit doen, dan behooren zij hunne meening met argumenten te staven. Vooral de Redactie was dit verplicht, daar zij het besluit van het Genootschap aan lage drijfveeren toeschrijft, en zóó den goeden naam der leden bekladt.

De toelating van dames tot leden van het Genootschap werd op meer dan één vergadering ernstig besproken en beslist onwaar is het, dat broodnijd bij de genomen besluiten in het spel was.

De ware argumenten, die tot het aannemen der in uw

bericht bedoelde motie geleid hebben, ben ik bereid te leveren, indien van uwe zijde de quaestie op ernstige en waardige wijze wordt ter sprake gebracht.

Dr. C. van der Hoeven,
voorzitter v. h. N. T. G.

Hierop gaf de Redactie het volgend antwoord:
„Gaarne zullen we van den Voorzitter van het Ned. Tandheelkundig Genootschap vernemen de ware argumenten, die tot het aannemen der bedoelde motie geleid hebben. Wat de door dr. van der Hoeven gestelde voorwaarden betreft: het is onze gewoonte ernstige zaken ernstig te behandelen. Of de toon van zijn eigen schrijven geheel voldoet aan de „w a a r d i g e w i j z e” van het ter sprake brengen eener zaak, gelijk hij van ons verlangt, laten wij over aan de beoordeeling onzer lezers.”

Het lust mij niet de correspondentie met „Belang en Recht” voort te zetten. Nu evenwel het publiek gemengd is in eene zaak, die eigenlijk uitsluitend het N. T. G. aangaat, en aan het publiek eene onware en voor het Genootschap beleedigende voorstelling is gegeven van de beweegredenen zijner handelwijze, meen ik voor het Genootschap te moeten opkomen en verplicht te zijn aan te toonen, dat „Belang en Recht” ons valschelijk beschuldigd heeft.

Voor de vergadering van 11 Juli 1897 meldden zich drie vrouwelijke tandmeesters aan om'als lid van het N. T. G. te worden voorgedragen. Dit was de eerste maal, dat het Genootschap voor de vraag gesteld werd of vrouwelijke leden zouden worden opgenomen. Het meerendeel der leden was er tegen, zoodat de dames gedeballoteerd werden. De Secretaris gaf hen hiervan kennis, tevens mededeelende, dat de deballotage opgevat moest worden als eene principiële beslissing van het Genootschap.

Nadat verscheidene jongere leden tot het Genootschap

waren toegetreden, kwam uit hun midden een voorstel om terug te komen op het vroeger genomen besluit en het Genootschap open te stellen voor vrouwelijke collega's.

Zooals ik boven zeide werd de zaak op meer dan één vergadering nog eens ernstig besproken. Zij werd verdedigd door de jongere leden, die tal van argumenten aanvoerden om de dames op te nemen; maar krachtig bestreden door de ouderen. Nu is er, dunkt mij, geen beter bewijs aan te voeren om de betichting van uit broodnijd gehandeld te hebben te weerleggen, dan te wijzen op het feit, dat de jonge leden, zij die de concurrentie wél konden vreezen, het voorstel om de dames toe te laten aanhangig maakten en verdedigden, terwijl de bestrijding juist uitging van die leden, die reeds lang gevestigde praktijken hebben en voor concurrentie niet behoeften te vreezen.

De argumenten lagen dan ook inderdaad elders. Vele der jongere leden werden overtuigd en het gevolg was het aannemen der bovenbedoelde motie met 13 tegen 4 stemmen.

Die argumenten waren in hoofdzaak de volgende:

1°. De uiterste richting in de vrouwenbeweging, die richting, welke propaganda maakt voor de meening, dat de vrouw alle beroepen van den man kan gaan uitoefenen, voor alle beroepen even geschikt is als de man, en dat het een weldaad voor de maatschappij zou zijn, indien in dat opzicht geen verschil meer bestond tusschen man en vrouw, wordt door ons als een ziekelijke en voor de maatschappij verderfelijke richting beschouwd. Wij mogen dwalen in die opvatting; maar eenmaal die meening toegedaan, mogen we niet medewerken om de beweging in die richting te bevorderen.

2°. De vrouw is nog te korten tijd in ons vak werkzaam, opdat zou kunnen beoordeeld worden welken in-

vloed zij op ons vak zal gaan uitoefenen. Voorloopig nemen we dus eene gereserveerde houding tegenover haar aan; blijkt later, dat zij op den stand geen nadeeligen invloed uitoefent, dan is de tijd gekomen om haar gelijk te stellen met den man.

3°. In Amerika, waar de vrouwenbeweging in het algemeen veel sterker ontwikkeld is dan in Nederland, zijn nog geen 2% vrouwelijke tandmeesters; in ons land 10%. Er is reden om op dien abnormalen toevloed remmend in te werken, omdat het niet vast staat, dat een groot aantal vrouwelijke tandmeesters het vak en het publiek evenzeer ten nutte zal strekken als een gelijk aantal mannelijke tandmeesters. Het Genootschap is zich bewust, dat zijn besluit om voorloopig geen vrouwelijke tandmeesters in zijn midden op te nemen weinig invloed zal hebben op dien abnormalen toevloed, doch het wenscht geen sanctie te geven aan een richting, die zeer overdreven is en wellicht op achteruitgang van den stand uitloopt.

4°. In Amerika en in Engeland, de landen waar de tandheelkundige professie het hoogst staat, wordt de vrouw in de voornaamste tandheelkundige vereenigingen niet opgenomen. Wij zien geen redenen, waarom Nederland in dit opzicht eene andere positie zou innemen.

5°. Door de vrouw is in ons vak, noch op theoretisch, noch op praktisch gebied ooit iets belangrijks geleverd.

De professie kan met recht eischen, dat de vrouw reeds iets op tandheelkundig gebied praesteerde, nu in Amerika reeds sedert tientallen van jaren vele vrouwelijke tandmeesters werkzaam zijn.

Voor Nederland kunnen wij dat niet eischen, omdat de vrouw nog gedurende te korten tijd aan ons vak deelneemt. Maar wel mogen we eischen, dat zij, optredende als raadgeefster voor tandheelkundige opleiding, zich niet op een achterlijk standpunt plaatst en daardoor voor den stand

gevaarlijk wordt. Zoo lees ik in „Vrouwenarbeid” van 12 Juli 1898, waar eene vrouwelijke tandmeester de opleiding voor tandarts bespreekt: „Tot het theoretisch examen kan men zich zeer goed in één jaar studie voorbereiden; het beste is zich te vervoegen tot een dokter in de geneeskunde, of liever nog tot een tandarts, daar laatstgenoemde gewoonlijk beter weet wat voor het examen vereischt wordt en een dokter soms te veel en te weinig geeft; bovendien kan het speciale gedeelte „tandheelkunde” slechts door een tandarts grondig* behandeld worden.” Verder wordt Utrecht aangeprezen als de hoogeschool „waar sedert een paar jaren behoorlijk tandheelkundig onderwijs wordt gegeven”. Sprekende over de getrouwde vrouw als tandarts heet het, dat „tandarts juist eene van die betrekkingen is, waarvan de uitoefening zeer goed onder alle omstandigheden†) kan worden waargenomen. In het begin, als men nog geen drukke praktijk heeft, kan men naar verkiezing eenige huishoudelijke bezigheden er bij verrichten, omdat men toch den geheelen dag thuis moet blijven; later neemt men eenvoudig eene dienstbode meer, stelt eene huishoudster aan of vereenvoudigt de huishouding door zooveel mogelijk het huishoudelijk werk buitenshuis te geven (ik bedoel naai- en maaswerk, de wasch enz.). En wat de opvoeding der kinderen betreft, och, men moet de begrippen toch wel vreemd dooreen haspelen om te meenen dat opvoeding van kinderen een kwestie van tijd is.”

Voor de bestrijding van deze, mijns inziens voor den stand gevaarlijke, raadgeefster, verwijs ik naar mijn brochure over: tandheelkundig onderwijs en tandheelkundige wetgeving in Nederland.

*) De cursifeering is van de schrijfster,

†) De cursifeering is van mij.

6°. Het N. T. G. sluit, volgens zijn reglement, van het lidmaatschap uit, hen, die nog geen twee jaren in Nederland gepractiseerd hebben en hen, die periodiek advertteeren. Voorloopig sluit het ook uit eene categorie van collega's, de vrouwelijke, die nog moet toonen, wat zij in den stand waard is; eene opvatting, die geheel in overeenstemming is met den geest van het reglement.

7°. Afgezien van de gelegenheid, die voor de dames openstaat, om zelf eene vereeniging te stichten en door aaneensluiting te toonen wat ze kunnen, bestaat er in Nederland eene tandheelkundige vereeniging, de Nederlandsche Tandmeesters Vereeniging, die geen bezwaar maakt dames in haar midden op te nemen. Er bestaat dus voor het N. T. G. geen noodzaak om in eene behoefte te voorzien.

8°. Ons land is, wat tandheelkunde betreft, zeer ten achter bij de toongevende natiën op dat gebied. Wij hebben dus krachtige persoonlijkheden noodig om onzen stand uit den achterlijken toestand te verheffen. Wij meenen, dat er meer kans bestaat, dat die personen onder de mannen, dan onder de vrouwen zullen gevonden worden. Wanneer in een land slechts een zeker aantal tandmeesters werkzaam kan zijn, zal de toevloed van mannelijke vakgenooten kleiner worden, naarmate het aantal vrouwelijke collega's stijgt en zal dus de kans geringer worden, dat er persoonlijkheden komen, die tot verheffing van den stand bijdragen. Dit is de eenige, weinig zelfzuchtige, vrees, die wij van de concurrentie der dames duchten.

Weinig doordacht schijnt ons de meening, dat de mannelijke collega's de directe concurrentie der vrouwelijke vakgenooten vreezen en daarom hun intreden in het vak zouden trachten tegen te gaan. Zooals wij boven zeiden is er in een land slechts voor een zeker aantal beoefenaren van een bepaald vak plaats. En nu zou het toch, ons in-

ziens, van overschatting der dames getuigen, indien gemeend werd, dat nu reeds gemakkelijker tegen een mannelijken, dan tegen eene vrouwelijke collega kon geconcurrereerd worden. Indien de plaats, door de vrouw thans ingenomen, onbezet bleef, zou de vrees voor concurrentie reden van bestaan hebben, maar in onzen tijd, waarin goed betalende vakken overvuld worden, behoeven we er niet aan te denken, dat plaatsen onbezet blijven. De vrees voor concurrentie van dames kan alleen bestaan bij hen, die nog een vak moeten kiezen, niet bij hen, die reeds werkzaam zijn in een bepaald vak.

Ziedaar dan in hoofdzaak de argumenten, die op de vergaderingen van het Tandheelk. Gen. zijn aangevoerd. Het spreekt van zelf, dat er over dit onderwerp groot verschil van opinie kan heerschen. Met absolute zekerheid kan niemand zeggen of het uitoefenen van ons vak door dames aangemoedigd of tegengegaan moet worden; maar, waar een Genootschap, na rijp beraad, meent, dat het in het belang van den stand, een bepaalde gedragslijn moet volgen, daar past het om tegenover ernstige overwegingen ernstige tegenwerpingen te plaatsen.

Dezen billijken eisch heeft „Belang en Recht” dermate met voeten getreden, dat ik mij genoodzaakt zie verdere tegenwerpingen van die zijde onbeantwoord te laten.

Voor eene meer algemeene beschouwing over de geschiktheid der vrouw voor de uitoefening der geleerde beroepen en de wenschelijkheid der beweging in die richting voor de maatschappij, verwijs ik naar het opstel van den Heer C. W., dat als brochure zal verschijnen en waarin ook ik mijne meening nader zal uiteenzetten.